

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 183/05-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. septembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránaya prerokoval sťažnosť Ing. J. T., H., zastúpeného advokátom JUDr. V. M., Z., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Úradom justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľ'stva Policajného zboru vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo Ing. J. T. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Úradom justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľ'stva Policajného zboru vo Zvolene v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK porušené bolo.

2. Ing. J. T. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 60 000 Sk (slovom šesťdesiat' tisíc slovenských korún), ktoré je Úrad justičnej a kriminálnej polície

Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene j e p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. V. M., Z., vo výške 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2005 doručená sťažnosť Ing. J. T., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. M., Z., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Úradom vyšetrovania Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene (ďalej len „okresné riaditeľstvo“ alebo „úrad vyšetrovania“), v súčasnosti Úradom justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene (ďalej len „úrad justičnej a kriminálnej polície“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK.

Sťažovateľ uviedol, že uznesením úradu vyšetrovania sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK zo 4. októbra 1996 bolo voči nemu a V. B., bytom L., vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona.

Sťažovateľ tvrdiac, že sa žiadneho trestného činu nedopustil, podal proti tomuto uzneseniu listom zo 17. októbra 1996 sťažnosť Okresnej prokuratúre vo Zvolene (ďalej len „okresná prokuratúra“). Následne 14. novembra 1996 požiadal Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) o preskúmanie postupu okresnej prokuratúry a vyšetrovateľky úradu vyšetrovania. V tomto podaní poukázal na zaujatosť

vyšetrovatelky voči jeho osobe, ako aj voči osobe V. B. Zvlášť žiadal preskúmať predaj akcií spoločnosti H., s. r. o., H. (ďalej len „spoločnosť H., s. r. o.“) v štádiu trestného stíhania, za nakladanie s ktorými bol obvinený a nakladanie s ktorými bolo touto vyšetrovatelkou zablokované.

S podobným obsahom sa sťažovateľ obrátil na generálnu prokuratúru ešte 26. októbra 2000 a 11. februára 2002, pričom osobitne poukázal na skutočnosť, že vo veci sa bezdôvodne nekoná viac rokov.

Podľa sťažovateľa tým, že orgány činné v trestnom konaní v jeho trestnej veci dlhodobo nekonajú a všetky jeho sťažnosti adresované kompetentným orgánom ostali bezvýsledné, mu vznikla značná ujma, ako aj celej jeho rodine, lebo o jeho vine alebo nevine nebolo do dnešného dňa riadnym spôsobom rozhodnuté.

Sťažovateľ v tejto súvislosti žiada, aby ústavný súd

- deklaroval, že okresné riaditeľstvo v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK porušilo jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,
- priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 300 000 Sk.

Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 183/05 z 22. júna 2005 prijal podľa ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Zástupca riaditeľa okresného riaditeľstva sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti listom doručeným ústavnému súdu 16. augusta 2005. Konštatoval, že predmetnú trestnú vec od 22. februára 2005 vyšetruje v poradí už piaty vyšetrovateľ, pričom poznamenal, že všetci predchádzajúci vyšetrovatelia už na úrade nepracujú. Poukázal na skutočnosť, že terajší vyšetrovateľ musel predmetnú vec naštudovať a následne začal vykonávať procesné úkony. Súčasne k stanovisku pripojil vyjadrenie tohto vyšetrovateľa a tiež plán vyšetrovania, ako aj ústavnému súdu predložil kompletný vyšetrovací spis sp. zn. ČVS:VP-569/20-96 VK.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia zástupcu riaditeľa okresného riaditeľstva a hlavne vyšetrovacieho spisu sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK zistil nasledovný priebeh a stav predmetného trestného konania:

Vo veci uvedenej sťažovateľom mu bolo uznesením úradu vyšetrovania sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK zo 4. októbra 1996 vznesené obvinenie (spolu s V. B.) pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 4 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, že ako konatelia spoločnosti H., s. r. o., kde boli spoločníkmi spolu s J. V. a G. S. po spoločnej dohode pod zámienkou zabrániť hroziacej škode, ktorá mala v mesiaci máj 1994 spoločnosti H., s. r. o., hroziť z titulu uplatnených sankcií vo výške asi 7 miliónov Sk, vykonali bez platného súhlasu valného zhromaždenia predaj 39715 ks cenných papierov - akcií, ku ktorým vlastnícke právo mala spoločnosť H, s. r. o., pričom predaj vykonali v prospech V. B. za predajnú cenu 6 354 400 Sk, za ktorý nákup kupujúci nezaplatil, čím spôsobili spoločnosti H., s. r. o., škodu vo výške cca 6 400 000 Sk.

Tak v sťažnosti adresovanej okresnej prokuratúre listom zo 17. októbra 1996, ako aj v opakovaných žiadostiach generálnej prokuratúre sťažovateľ žiadal preskúmať postup orgánov činných v trestnom konaní (vyšetrovatelky úradu vyšetrovania a okresnej prokuratúry) v jeho trestnej veci, predovšetkým však poukazoval na zaujatosť vyšetrovatelky úradu vyšetrovania, žiadal preskúmať predaj akcií spoločnosti H., s. r. o.,

v ktorej bol konateľom, ako aj poukazoval na to, že on sa trestného činu, z ktorého je obviňovaný, nedopustil, z tohto trestného činu ho krivo obvinili J. V. a jeho zať G. S. za tým účelom, aby následne mohli uvedené akcie predať záujemcovi P., a. s., B. Podľa sťažovateľa výťažok z predaja akcií nebol zúčtovaný v prospech spoločnosti H., s. r. o., ale tento si ponechal J. V. pre vlastnú potrebu.

Okresná prokuratúra uznesením sp. zn. Pv 00675/96 z 21. októbra 1996 zamietla sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia pre jej nedôvodnosť.

Úrad vyšetrovania v októbri a novembri 1996 viackrát vykonal výsluch obvinených V. B. (8. októbra 1996, 21. októbra 1996, 21. novembra 1996), sťažovateľa (6. novembra 1996), svedkov Ing. G. B., Ing. J. J. (8. októbra 1996, 21. októbra 1996, 21. novembra 1996), L. K. (6. novembra 1996), J. V. (14. novembra 1996), M. P., Ing. L. H. (22. novembra 1996), J. G. S. (27. novembra 1996).

Vo vyšetrovacom spise sa nachádza oznámenie obhajcov o prevzatí obhajoby obvineného sťažovateľa a V. B., oznámenie Okresného úradu v K. z 22. októbra 1996, že sťažovateľ nie je evidovaný v ich priestupkovej agende, žiadosť úradu vyšetrovania z 28. októbra 1996 prostredníctvom generálnej prokuratúry o právnu pomoc adresovanú kompetentnému justičnému orgánu v Maďarskej republike o prešetrenie obchodných vzťahov spoločnosti H., s. r. o., s maďarskými firmami na dodávku drevnej hmoty, uznesenie úradu vyšetrovania z 30. októbra 1996 o nevyhlásení vyšetrovateľky z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obvineného V. B., oznámenie Mestského úradu v L. z 28. októbra 1996 o charakteristike osoby V. B., odpis z registra trestov ohľadne sťažovateľa z 28. októbra 1996 a ohľadne V. B. z 30. októbra 1996, správa Obecného úradu v H. z 29. októbra 1996 o povesti sťažovateľa, zápisnica zo 14. novembra 1996 spísaná s J. V. o dobrovoľnom vydaní listín týkajúcich sa spoločnosti H., s. r. o., oznámenie Š. I. zo 14. novembra 1996 o spoločnosti H., s. r. o., zápisnica z 27. novembra 1996 spísaná s G. S. o dobrovoľnom vydaní listín týkajúcich sa spoločnosti H., s. r. o., zápisnica o konfrontácii medzi obvineným sťažovateľom a svedkom S. z 28. novembra 1996, zápisnica o konfrontácii medzi obvineným sťažovateľom a svedkom V. z 29. novembra

1996, uznesenie úradu vyšetrovania z 29. novembra 1996 o uložení poriadkovej pokuty obvinenému B., pretože sa neustanovil k vyšetrovaciemu úkonu (konfrontácii), zápisnica zo 4. decembra 1996 spísaná s poškodeným J. V. o dobrovoľnom vydaní listín týkajúcich sa spoločnosti H., s. r. o., žiadosť úradu vyšetrovania z 13. januára 1997 adresovaná S. p., š. p., Z. za účelom získania informácií dôležitých pre trestné konania (presný čas odoslania dôležitého telegramu).

Dňa 10. januára 1997 sťažovateľ podal žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľky úradu vyšetrovania a okresnej prokuratúry. Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením sp. zn. 1 KPt 32/97 zo 17. februára 1997 rozhodla o nevyhlúčení prokurátorov okresnej prokuratúry z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvinených.

Uznesením úradu vyšetrovania sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK zo 17. marca 1997 bolo trestné stíhanie sťažovateľa a V. B. prerušené, pretože vyšetrovateľovi sa nepodarilo zástupcu poškodenej strany (konateľ a spoločnosti H., s. r. o., J. V., ktorý má pobyt v USA) opakovane vypočuť a zabezpečiť jeho prítomnosť na ďalších konaniach, aby bola vec náležite objasnená.

Na základe uznesenia z 19. januára 1998 úrad vyšetrovania pokračoval v trestnom konaní, lebo J. V. prostredníctvom svojho zástupcu na území Slovenskej republiky oznámil, že sa môže k úkonu dostaviť a v ďalšej časti vyšetrovania vec náležite objasniť. Následne pri plánovaní termínu jeho účasti na konaní sa však telefonicky ospravedlnil a oznámil, že cestu z vážnych zdravotných dôvodov na územie Slovenskej republiky musí odložiť a k úkonu sa nedostaví. Pretože opakovane vznikli dôvody na prerušenie trestného stíhania, vyšetrovateľ úradu vyšetrovania uznesením z 19. marca 1998 trestné konanie opäť prerušil. V tomto krátkom časovom období do prerušenia trestného konania úrad vyšetrovania iba 28. januára 1998 vydal uznesenie o pribratí tlmočníka z jazyka maďarského pre účely trestného konania.

Až po dvoch rokoch 3. apríla 2000 vydal úrad vyšetrovania uznesenie o pokračovaní v konaní, pretože sa mu podarilo skontaktovať so zástupcom poškodenej strany, ktorý telefonicky oznámil, že sa dostaví k ďalším vyšetrovacím úkonom. Napriek tomu sa tak nestalo a neprítomnosť poškodeného bola dôvodom ďalšieho prerušenia konania, a to uznesením z 25. septembra 2000. Medzitým úrad vyšetrovania len 11. apríla 2000 vykonal výsluch obvineného sťažovateľa.

V ďalšom konaní úrad vyšetrovania pokračoval až na základe vydaného uznesenia z 2. apríla 2001. Dňa 21. mája 2001 druhý obvinený v konaní V. B. požiadal úrad vyšetrovania, aby mu bol obhajca ustanovený súdom. Na základe uvedeného Okresný súd Zvolen opatrením sp. zn. Tp 366/01 z 23. mája 2001 ustanovil tomuto obvinenému obhajcu už v prípravnom konaní. V nasledujúcom období úrad vyšetrovania vykonal výsluch obvineného B. (2. apríla 2001, 14. decembra 2001), svedka V. (22. mája 2001), svedka S. (22. mája 2001), taktiež vykonal konfrontáciu medzi obvineným B. a svedkom V. (29. mája 2001, 31. mája 2001), konfrontáciu medzi obvineným B. a svedkom S. (31. mája 2001), žiadal ústredné operačné stredisko Prezídia Policajného zboru v B. o jednorazovú blokáciu osoby V. B. (29. mája 2001) a zrušenie tejto blokácie (31. mája 2001), vyžiadaval informácie o spoločnosti H., s. r. o., od spoločnosti J. B. (30. augusta 2001, 26. novembra 2001), z Daňového úradu v L. (10. decembra 2001), vykonal výsluch ďalších svedkov JUDr. D. H. (4. decembra 2001) a Ing. T. M. (15. januára 2002).

Uznesením sp. zn. 1 Pv 471/01 z 15. januára 2002 okresná prokuratúra ustanovila poškodenej spoločnosti H., s. r. o., opatrovníka, pracovníka Okresného úradu vo Z. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že poškodená spoločnosť má celkom 4 spoločníkov, obvinených V. B. a sťažovateľa a ďalej G. S. a J. V., ktorí sa zdržujú na území USA dlhodobo a na účely trestného konania je možné hodnotiť kontaktovanie s nimi ako obťažné, čím je daný dôvod na postup podľa § 45 ods. 3 Trestného poriadku.

Voči predmetnému uzneseniu o ustanovení opatrovníka podal sťažnosť jednak obvinený B., a to 20. januára 2002, ako aj samotná spoločnosť H., s. r. o., (23. januára 2002). O obidvoch sťažnostiach rozhodla krajská prokuratúra uznesením z 1. februára 2002

tak, že určila za opatrovníka P. Ž., K., čím upresnila výrok uznesenia okresnej prokuratúry z 15. januára 2002, v ktorom sa meno opatrovníka neuvádzalo.

Dňa 29. apríla 2002 okresná prokuratúra opätovne požiadala kompetentný justičný orgán v Maďarskej republike o poskytnutie právnej pomoci.

V rámci prebiehajúceho trestného konania úrad vyšetovania 8. novembra 2002 vykonal ešte výsluch svedkov JUDr. S. a Ing. J. a 13. augusta 2003 predvolal obvineného V. B. a sťažovateľa na oboznámenie sa s výsledkami vyšetovania. Stalo sa tak po tom, ako vzhľadom na doterajšiu dĺžku predmetného trestného konania okresná prokuratúra 23. apríla 2003 vyžiadala od úradu vyšetovania analýzu stavu vyšetovania vo veci zdôrazňujúc, že vzhľadom na dobrú úroveň vybavenia žiadosti o právnu pomoc justičnými orgánmi Maďarskej republiky je potrebné sa urýchlene vysporiadať s právnou kvalifikáciou konania obvinených a zabezpečiť ukončenie vyšetovania v priebehu mesiaca jún 2003, čo okresná prokuratúra považovala za reálny termín.

V priebehu roka 2004 úrad justičnej a kriminálnej polície po viacnásobnej zmene v osobe konajúceho vyšetovateľa vykonal vo veci výsluch svedkov P. Ž., Ing. L. (27. februára 2004), R. S. (20. apríla 2004), Ing. M. H. (26. apríla 2004), Ing. M. L. (20. mája 2004), vyžiadal si listinné dôkazy a informácie od S. v B. a Okresného súdu Zvolen.

Žiadosťou z 8. apríla 2005 sa úrad justičnej a kriminálnej polície obrátil na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v B., o oznámenie, či sa v ich evidencii nachádza oznámenie o úmrtí osoby J. V.

Na žiadosť okresnej prokuratúry z 8. júla 2005 okresné riaditeľstvo jej podalo správu o stave vyšetovania v predmetnej trestnej veci. V nej uviedlo, že na základe plánu vyšetovania z 22. apríla 2005 bol 26. mája 2005 vykonaný výsluch obvineného sťažovateľa. Na uvedený deň bol predvolaný aj obvinený V. B., ktorý sa však nedostavil pre zdravotné problémy, preto následne bol predvolaný na 13. jún 2005. Keďže predvolanie

menovaný prevzal až 24. júna 2005, bol dohodnutý jeho výsluch na 14. júl 2005, o čom boli vyrozumení aj obhajcovia. V správe okresnej prokuratúry okresné riaditeľstvo ďalej uviedlo, že je potrebné vytlačiť potrebné podklady týkajúce sa predmetnej veci a na základe výsluchu obvineného B. vykonať prípadne ďalšie vyšetrovacie úkony. Potom bude možné určiť ďalší postup vyšetrovania, poprípade meritórne rozhodnúť.

Ostatným úkonom kompetentného vyšetrovacieho orgánu bol výsluch obvineného V. B., a to 14. júla 2005.

III.

Sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy z dôvodu zbytočných prieťahov v konaní okresného riaditeľstva v trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK. Podľa prvej vety citovaného ustanovenia ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov (...).“

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty obvineného, sa aj v prípravnom trestnom konaní sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02).

Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní ústavný súd aj v tomto prípade skúmal s poukazom na svoju stabilnú judikatúru, to znamená s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a berúc do úvahy právnu a faktickú zložitosť veci, správanie sťažovateľa a spôsoby, akými v konaní postupovalo okresné riaditeľstvo (I. ÚS 70/98).

Trestná vec sťažovateľa je pomerne zložitá, najmä s poukazom na komplikované zisťovanie rozhodných skutočností súvisiacich s obchodnými aktivitami poškodenej spoločnosti H., s. r. o., presahujúcimi hranice Slovenskej republiky (bolo nevyhnutné požiadať o právnu pomoc justičné orgány v Maďarskej republike). Cudzí, resp. medzinárodný prvok v konaní môže mať však za následok zdĺhavosť konania, pretože vykonávanie niektorých úkonov si vyžaduje súčinnosť s orgánmi cudzieho štátu, preklady listín do maďarského jazyka a z maďarského jazyka do slovenského jazyka. O zložitosti veci svedčí dostatočne obsah vyšetrovacieho spisu okresného riaditeľstva (dvaja obvinení v konaní, množstvo vypočutých osôb, zadovážených listín, zástupcovia poškodenej strany zdržujúci sa dlhodobo v USA).

Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného konania spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie.

V okolnostiach prípadu, keď v predmetnom trestnom konaní od vznesenia obvinenia voči sťažovateľovi uplynulo takmer 9 rokov, ústavný súd konštatoval, že okresné riaditeľstvo nebralo do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ bol a je v celom priebehu trestného konania na základe pomalého postupu tohto štátneho orgánu v stave dlhodobej právnej neistoty.

Správanie sťažovateľa je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v predmetnom trestnom konaní (v štádiu prípravného konania) došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ sa opakovane (14. novembra 1996, 26. októbra 2000), naposledy listom z 11. februára 2002 adresovaným generálnej prokuratúre, sťažoval na zaujatosť orgánov činných v trestnom konaní (úradu vyšetrovania a okresnej prokuratúry), ktorú odôvodňoval aj dĺžkou a nehospodárnosťou konania v jeho veci, namietal doterajšiu

dĺžku trestného konania (od roku 1996). V predmetnom prípade sťažovateľ ničím neprispel k predĺženiu trestného konania.

Pri posudzovaní postupu okresného riaditeľstva nie je úlohou ústavného súdu, ktorý ani nie je orgánom činným v trestnom konaní, nahradzovať ich činnosť a určovať, aký optimálnejší postup v konaní trestná vec obvineného sťažovateľa vyžadovala. Úlohou ústavného súdu je zistiť, či konkrétny postup tohto orgánu činného v trestnom konaní nie je z hľadiska naplnenia základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený (I. ÚS 13/00, III. ÚS 99/02).

Za zbytočný prietah v konaní orgánu činného v trestnom konaní možno považovať dobu jeho nečinnosti alebo zjavne neefektívnej činnosti pri napĺňaní účelu Trestného poriadku, predovšetkým požiadavky, aby trestné činy boli náležite zistené (§ 1 ods. 1 Trestného poriadku).

Vychádzajúc z priebehu doterajšieho trestného konania, ktorý je naznačený v II. časti odôvodnenia tohto nálezu, ústavný súd za podstatné nepovažoval ani množstvo úkonov, ktoré úrad justičnej a kriminálnej polície v doterajšom trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS:VP-569/20-96 VK vykonal, ale v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 33/99, II. ÚS 71/01) považoval za rozhodujúcu predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonomiky a zásadne vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa ako obvineného v tomto trestnom konaní.

Podľa názoru ústavného súdu konanie a postup tohto orgánu činného v trestnom konaní ani pri zohľadnení faktickej zložitosti veci nemožno považovať za efektívne a smerujúce k odstráneniu stavu právnej neistoty v primeranom čase. Preto konštatoval, že v dôsledku neefektívnej činnosti [3-krát prerušené trestné konanie (od 17. marca 1997 do 19. januára 1998, od 19. marca 1998 do 3. apríla 2000, od 25. septembra 2000 do 2. apríla 2001) na celkovú dobu 41 mesiacov len pre neprítomnosť zástupcov poškodenej spoločnosti

(pobyt v USA) napriek tomu, že už predtým boli vypočúvaní, a napokon bol vo veci za poškodeného ustanovený opatrovník] a v dôsledku nečinnosti úradu justičnej a kriminálnej polície v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK od 1. februára 2002 do 13. augusta 2003 (počas uvedenej doby 18 mesiacov vyšetrovateľ vykonal len výsluch dvoch svedkov v jeden deň, a to 8. novembra 2002) a od mája 2004 do 8. apríla 2005 (10 mesiacov), došlo v predmetnom trestnom konaní k zbytočným priet'ahom, a tým k namietanému porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Opierajúc sa o svoje zistenia ústavný súd skonštatoval, že v tomto takmer 9 rokov trvajúcom období vyšetrovací orgán neprispel k odstraňovaniu právnej neistoty s'ťažovateľa spôsobom, ktorý od neho ako orgánu prípravného konania bolo možné očakávať, to znamená ustáleniu skutkového a právneho stavu spôsobom, ktorý by umožnil buď ukončiť trestné stíhanie (napr. zastavením), ak by na to boli splnené podmienky, alebo pokračovať v ňom ďalej (napr. ukončenie vyšetrovania a návrh na podanie obžaloby).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže ústavný súd rozhodol, že postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: VP-569/20-96 VK došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa

upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Sťažovateľ žiada primerané finančné zadosťučinenie, a to vo výške 300 000 Sk. Žiadosť sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia bola zákonom požadovaným spôsobom odôvodnená.

Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia vzal ústavný súd do úvahy doterajšiu dĺžku trestného konania, ako aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým povahu tohto konania, v ktorom bolo základné právo porušené. Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce porušenie označeného práva ústavný súd uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti považuje za primerané vo výške 60 000 Sk. Sťažovateľom požadovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

V.

Ústavný súd napokon rozhodoval aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli jeho právnomu zástupcovi JUDr. V. M. Právny zástupca sťažovateľa listom doručeným ústavnému súdu 19. septembra 2005 vyčíslil trovy konania za dva úkony právnej pomoci, a to príprava a prevzatie právneho zastúpenia a písomné podanie ústavnému súdu á 2 501 Sk a 2 x režijný paušál á 150 Sk, celkom vo výške 5 302 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnym zástupcom sťažovateľa vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným riaditeľstvom.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk.

Podľa takto určených kritérií je výška odmeny za úkony prevzatie a príprava veci a podanie vo veci samej 2 501 Sk za každý úkon podľa ustanovenia § 14 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. spolu 5 002 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t. j. dvakrát 150 Sk.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2005